

Radna terapija

– šta bi trebali znati

Förbundet
Sveriges Arbetsterapeuter

Radna terapija – šta bi trebali znati, jun 2013

© Udruženje Švedskih radnih tarapeuta (FSA)

Prevod: Vedrana Bolic Baric

Uredila: Gelinda Jonasson

Foto: Colourbox

Štampa: Trydells

www.fsa.se

ISBN: 978-91-86210-79-3

Mnogi ne znaju šta je radna terapija i šta radi jedan radni tarapeut. To ćemo pokušati promijeniti kroz ovaj tekst. Nadamo se da ćete, nakon što prelistate naredne stranice, steći bolji uvid o struci i o tome kakvu vrstu pomoći radni tarapeut može pružiti.

Započet ćemo pričom o Svei.

Priča o Svei

Svea je nedavno napunila 90 godina, što je za nju bilo vrlo važno i smatrala je da ima pravo na renoviranje svog kupatila, jer joj je veoma teško da uđe i izađe iz kade. Zato je ona jednog ljetnog dana nazvala mene, radnog terapeuta, kako bih joj pomogla. Trebala sam joj objasniti pravila o prilagođavanju stambenog okruženja i ulozi radnog terapeuta u tome. Odlučile smo da ja dođem njoj u kućnu posjetu i da porazgovaramo o tim stvarima.

Pošto ona nikad ranije nije imala radnog tarapeuta u opštini mislila sam da bi bilo dobro dobiti uvid u njezinu svakodnevnicu.

Prilikom moje posjete Svea mi je pokazala svoj stan – ona je bila zadovoljna kako se nalazi u svakodnevničici uprkos svojoj, pažnje vrijednoj, poodmakloj dobi. Zatim smo sjele da porazgovaramo o njenoj potrebi da se osjeća sigurnije prilikom tuširanja. Ispao je to jedan podugačak razgovor o njenom svakodnevnom životu. Pokazalo se da

ona provodi dane u kući iščekivajući svoju djecu ili unučad. Osjećala se umornijom i više se nije usuđivala ići do prodavnice, pa su drugi morali obavljati nabavke za nju. Svea je smatrala i da je prestara da bi kuhalila. Ono što je nju stvarno zabrinjavalo jeste da je ona bila poznata po svom nedeljnom pečenju i kolačima sa orasima. Tog ljeta je Svea dobila pomagala u svojoj kupaonici. Postupno je izbačena kada za kupanje , a to se uklopilo i sa ranije predviđenim renoviranjem u stambenoj zgradbi. Ali vjerujem da se Svea radije sjeća naše šetnje do prodavnice, i kako smo napravile novu strategiju tako da bi ona mogla ponovo sama ići u nabavku. Svea se takođe sjeća kako smo planirali jednostavne jelovnike koje ona može sama pripremiti. I svoje unučadi koje je iznenadila jedan dan s kolačima od oraha.

Šta je radna terapija?

Svi ljudi trebaju osjećati da imaju ispunjen život i da trebaju sudjelovati u svojoj svakodnevničici i imati svoje mjesto u društvu. Radni tarapeut je usredotočen na to da omogući ljudima da ostvare svoje svakodnevne aktivnosti. Oni koji zbog povrede, bolesti ili tjelesnih funkcionalnih poteškoća se ne mogu samozbrinjavati, voditi brigu o svom prebivalištu, školi poslu ili nemaju ispunjeno slobodno vrijeme, mogu dobiti pomoć od radnog tarapeuta.

Radna terapija je usmjerenata na to da ljudi, prema njihovim vlastitim mogućnostima, postanu u što većoj mjeri samostalni prilikom svakodnevnih aktivnosti koje trebaju i žele obavljati.

Drugim riječima, radna terapija čini da svakodnevničica funkcioniše!

Koristi li radna terapija?

Istraživanja pokazuju da korištenje radne terapije pomaže da se održavaju i poboljšavaju ljudske sposobnosti u obavljanju svakodnevnih aktivnosti.

Radna terapija smanjuje ovisnost o zdravstvenoj i socijalnoj pomoći. Takođe smanjuje se i opterećenost porodice.

Radno-terapijske intervencije vode takođe do smanjenja državnih, regionalnih i lokalnih rashoda. Smanjenje zdravstvenih troškova i troškova za bolovanje daju još više važnosti ulaganju u radnu terapiju.

Koliko mnogo radna terapija znači pojedinim ljudima, u smislu kvaliteta života, samostalnosti i slobode ne može se dovoljno naglasiti, niti platiti ikakvim novcem.

Kad je potrebna radna terapija?

Radna terapija je veza između funkcionalne poteškoće i svakodnevnog aktivnog života. Kod povreda i bolesti radna terapija omogućava povratak na posao ili u školu tj. životu koji je najsličniji pređašnjem. Radna terapija je takođe odlična preventiva.

Kad se radi o djeci koja su rođena sa posebnim potrebama, radna terapija omogućava razvoj kako senzomotoričkih tako kognitivnih i socijalnih sposobnosti.

Radna terapija takođe može olakšati tegobe koje ponekad dolaze kao posljedica starenja. Pomaže očuvanju postojećih životnih navika i interesa i potiče osobe da treniraju vještine koje smatraju značajnima. Mogu se po potrebi razviti i novi način da se izvršavaju svakodnevne aktivnosti.

Što se prije radna terapija primijeni u procesu rehabilitacije to će se osoba brže vratiti aktivnom životu.

Šta rade radni tarapeuti?

Posao radnog tarapeuta je različit i uveliko ovisi o ljudskim preduslovima i potrebi. Radni tarapeut vrši promatranje osobe u cjelini i pri tom polazi od toga koje svakodnevne aktivnosti osoba hoće i treba moći izvršavati. Ovde se često radi o održavanju i unaprijeđivanju fizičkih, kognitivnih i socijalnih vještina ili jednostavno o prilagođavanju stambenog, radnog i školskog okruženja. Jedan dio toga podrazumijeva probavanje, prilagođavanje i propisivanje različitih pomoćnih sredstava.

Radni tarapeut radi sa osobama individualno ili u grupi. Često radi u multidisciplinarnom timu sa drugim zdravstvenim radnim grupama npr: fizioterapeutima, psihologima, medicinskim sestrama, logopedima, nutricionistima i ljekarima.

Pored toga jedan od zadataka radnog tarapeuta je da je da predvodi medicinsko osoblje i pruža podršku članovima porodice.

Izdavanje potvrde kao osnova za odluke vlasti je također uključena u zadatke radnog tarapeuta.

Gdje rade radni tarapeuti?

- U opštini (osobama starije dobi i osobama sa funkcionalne poteškoće)
- Bolnicama (pomoć prilikom hitnog liječenja tjelesnih i psihičkih oboljenja i rehabilitaciji)
- Domu zdravlja
- Pri birou za zapošljavanje
- Školi
- Zavodu za socijalnog osiguranje
- Preduzećima koja se bave tehničkim pomagalima
- Zavodu za izdavanje pomagala
- Habilitacija (djecu, omladinu i odrasle)
- Viša škola i univerzitet
- Centru za slijepa i slabovidna lica
- Mogu imati i svoju privatnu praksu

Potrebno je više radnih tarapeuta!

Udruženje Švedskih Radnih tarapeuta (FSA) procijenjuje da će potražnja za radnim tarapeutima rasti vidljivo brže nego što univerzitetski centri uspiju da ih obrazuju.

Godišnje se školuje gotovo 400 radnih tarapeuta i u Švedskoj ima oko 11 000 ovlaštenih radnih tarapeuta.

Danas vlada nedostatak ovlaštenih radnih tarapeuta u određenim djelovima zemlje, ali u univerzitetskim centrima svakoko postoji mali višak.

Zbog sve boljeg uvida okruženja u prednosti dobre rehabilitacije te njenog doprinosa postizanju i unapređenju zdravlja, očekuje se porast potražnje za radnim tarapeutima narednih godina.

Kako postati radni tarapeut?

Dobijanje zvanja radnog tarapeuta podrazumijeva tri godine školovanja na višoj školi/univerzitetu.

Studirati se može u osam obrazovnih ustanova: Visokoj zdravstvenoj školi u Jönköpingu, Karolinskom institutu u Stockholm, Linköpings universitetu (Norrköping), Luleå tehničkom univerzitetu, univerzitetu u Lundu, univerzitetu u Göteborgu, univerzitetu u Umeå i univerzitetu u Örebru.

Školovanje se sastoji iz teorijskog i praktičnog dijela i obuhvata radnu terapiju, medicinu kao i nauku o ponašanju i društvene nauke. Tokom školovanja stiče se razumijevanje ljudskih radnih sposobnosti koje ljudi imaju prilikom obavljanja svojih aktivnosti u različitim sredinama i na koji način su one povezane sa zdravljem i djelatnošću.

Nakon trogodišnjih studija postoji

mogućnost da se zatraži licenca za rad od Socijalno zdravstvene uprave ili da se nastavi školovanje na master ili istraživačkom nivou. Čim se dobije licenca za rad radni tarapeut može početi da se bavi poslom u svojoj struci.

Imaš li potrebu sresti radnog terapeuta?

Ti ne trebaš imati remisu od ljekara da bi sreo radnog terapeuta. Kontaktiraj tvoju zdravstvenu ambulantu, opštinu ili se obrati zdravstvenom savjetniku na telefon 1177 ili pogledaj stranicu www.1177.se.

Förbundet
Sveriges Arbetsterapeuter